

מבוא

עם כניסתה של הבינה המלאכותית לחיינו והשתלבותה כמעט בכל תחום, בחרנו להגיש שיעור העוסק בהבדלים בין טבעי למלאכותי. השיעור נועד להציף שאלות מהותיות על ההבדלים בין הטבעי למלאכותי ולעודד חשיבה ביקורתית ומודעת. בנוסף, השיעור יאפשר לתלמידים לפתח מיומנויות חברתיות חשובות, כמו עבודה בצוות, השתלבות חברתית, תקשורת אפקטיבית וניהול יחסים בין אישיים.

השיעור יתמקד בחשיבה על מושגי יסוד כמו טבעי ומלאכותי מנקודת מבט פילוסופית, מדעית וערכית, מבלי להציג באופן ישיר את הבינה המלאכותית, אלא דרך הקשר רחב יותר של הערכת הטבע. בחירה זו נועדה להדגיש את הערכים החשובים של חשיבה מעמיקה ודיון מושכל, ולחבר את הלמידה לערכים המשותפים ולצורך בהתבוננות מעמיקה על הקשרים בין האדם לעולמו.

=

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

כתיחה

הציגו בפני התלמידים תמונות של אוכל מרשים יותר ומרשים פחות.

נספח 1 תמונות

התלמידים מתבקשים לבחור באוכל שנראה להם מושך יותר. אח"כ נחשוף לפנייהם את האמת שמאחורי המזון המרשים. המזון עשוי מחומרים מלאכותיים שאינם ראויים למאכל.

מכירה וזיוף אוכל

כיתות ד'-ח'

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

בס"ד

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

התמונה הימנית טבעית השמאלית מלאכותית

בס"ד

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

התמונה הימנית טבעית השמאלית מלאכותית

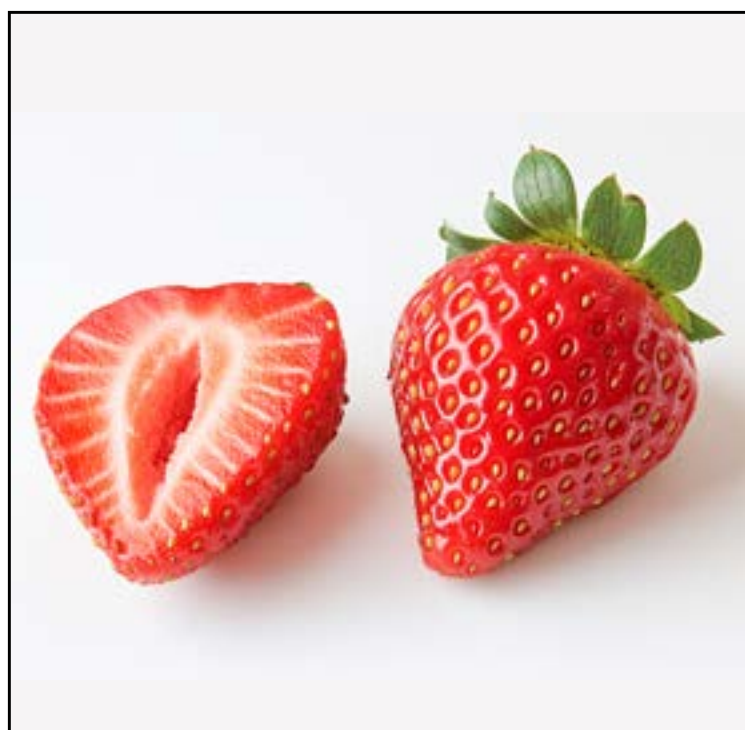
בס"ד

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

מלאכותי או טבעי?

התמונה הימנית טבעית השמאלית מלאכותית

תרגיל

בחרו שני תלמידים, תנו להם פתק שעליו כתוב שם של חפץ, רגש או התנהגות (לשני התלמידים פתק זהה) [נספח 2](#). בקשו מהם לחוות את דעתם:

האם הם מעדיפים את החפץ, הרגש או ההתנהגות טבעיים או מלאכותיים? עליהם להציג את עמדתם ולנמק אותה אבל בלי לחשוף את המילה הכתובה בפתק.

ע"מ להקל, אפשר לכתוב פתיח כללי: אני מעדיף אותו טבעי כי... אני מעדיף אותו מלאכותי כי...

לדוגמה, תלמיד שקיבל את המילה "חיוך" יכול לנמק: אני מעדיף אותו טבעי כי הוא אמיתי יותר, הוא מחמם לי את הלב ואני מרגיש רצוי ואהוב.

לפניכם רשימה של פריטים ופעולות רשמו כל אחד בדף נפרד.

- פרח
- דשא
- מיץ
- ציור
- חיוך
- סידור מעור - טבעי או מלאכותי
- טיול בטבע או אטרקציה
- סלט חי או סלט בקופסת שימורים

לסיים: בקשו מהתלמידים לחשוב על דוגמאות מחייהם שבהן הם נדרשו לבחור בין מוצר טבעי למלאכותי.

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

ציור

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

כרח

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

מין

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

דשא

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

סלט חי או סלט בקופסת שימורים

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

חיוך

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

טיול בטבע או אטרקציה

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

סידור מעור

אני מעדיף אותנו מלאכותי / טבעי כי...

מלאכותי או טבעי?

חוקרים בקבוצות

חלקו את הכיתה לקבוצות של 4-5 תלמידים
כל קבוצה מקבלת 4 כרטיסי עבודה. [נספח 3](#)

הגדירו-

מה זה טבעי? מה זה מלאכותי?

תחרות-

היעזרו בשעון חול

התבוננו סביבכם וכתבו בטבלה את כל הפריטים הטבעיים
והמלאכותיים שתמצאו.

מי מצא את מספר הפריטים הגדול ביותר?

דיון-

מהם היתרונות והחסרונות של הדברים המלאכותיים (צמחים,
מאכלים, חומרים, חפצים וכו')?

איך הדברים המלאכותיים משפיעים על הטבע?

האם אנחנו צריכים יותר דברים טבעיים או יותר דברים מלאכותיים
בחיים שלנו? למה?

חשבו, איך באים לידי ביטוי "הטבעי והמלאכותי" בחיי החברה?

משימה-

חשבו על סיטואציה קצרה מחיי החברה, שאנו מתנהגים בה בצורה
טבעית או מלאכותית. עליכם להציג את הסיטואציה במליאה
בצורה מעניינת. הצגה קצרצרה, ציור, שיר, כתיבה בחרוזים וכדו'.

מכירה ואיחויאכא

כיתות ד'-ח'

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

הגדירו

מה זה טבעי?

מה זה מלאכותי?

מלאכותי או טבעי?

תחרות בין משתתפי הקבוצה

היעזרו בשעון חול

כל תלמיד יכין לעצמו טבלה,

התבוננו סביבכם וכתבו בטבלה את כל הפריטים הטבעיים והמלאכותיים שתמצאו.

מי מצא את מספר הפריטים הגדול ביותר?

טבעי	מלאכותי

מלאכותי או טבעי?

דיון

- מהם היתרונות והחסרונות של הדברים המלאכותיים (צמחים, מאכלים, חומרים, חפצים וכו')?

- איך הדברים המלאכותיים משפיעים על הטבע?

- האם אנחנו צריכים יותר דברים טבעיים או יותר דברים מלאכותיים בחיים שלנו? למה?

- חשבו, איך באים לידי ביטוי "הטבעי והמלאכותי" בחיי החברה?

מלאכותי או טבעי?

משימה

חשבו על סיטואציה קצרה מחיי החברה, שאנו מתנהגים בה בצורה טבעית או מלאכותית. עליכם להציג את הסיטואציה במליאה בצורה מעניינת. הצגה קצרצרה, ציור, שיר, כתיבה בחרוזים וכדו'.

מלאכותי או טבעי?

מליאה

כל קבוצה תציג סיטואציה מחיי החברה, לדוגמה: חיוך מלאכותי לעומת חיוך אמיתי, פרגון כן לעומת פרגון מאולץ, חיקוי לעומת מקוריות וסגנון אישי וכדו'

דיון במליאה-

מה אתם מרגישים כשמחייכים אליכם, מפרגנים לכם או מתעניינים בכם בכנות? ומה אתם מרגישים כשההתייחסות אליכם אינה כנה? מלאכותית? מאיזה רגש נובע החיוך האמיתי? (התרגשות, שמחה, אהבה, אכפתיות) מה גורם לאדם לחייך חיוך מאולץ? (מבוכה, בושה, תחושת ריחוק, עייפות, ציניות) האם לדעתכם חיוך מלאכותי פסול מיסודו?

מכירתך וזיכונך

כיתות ד'-ח'

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

סיפור

היה פעם מלך זקן שהיה כעסן ורגזן תמיד. הוא לא הפסיק לרטון ולהתלונן. כשרכב על סוסו בערים ובכפרים התרחקו ממנו האנשים, ואלה שלא הספיקו לברוח היו קדים בפניו קידה עמוקה כדי שהמלך לא יראה את עיניהם המבוהלות. איש לא העז לדבר אליו. אפילו "בוקר טוב לך אדוני המלך" חששו לומר לו.

קרא המלך לקוסם החכם ביותר שלו ואמר לו: "נמאס לי מן האופן בו מתייחסים אלי הנתינים שלי. אני מצווה עליך להשתמש בקסם החזק ביותר שלך כדי להפוך אותם לאנשים נחמדים יותר". חשב הקוסם שעה ארוכה ואמר למלך שהוא מוכן לעזור לו אם ימלא המלך אחר כל ההוראות שייתן לו הקוסם, ללא שאלות. שאל הקוסם את המלך: "אתה מסכים? כי אם לא תסכים לא אוכל לעזור לך". הסכים המלך.

הקוסם ניגש אל ארון גבוה והוציא משם קופסה אותה פתח בזהירות. בתוך הקופסה הייתה מונחת מסכה שפניה דומות לפני המלך. המלך נדהם! אבל בכל זאת היה הבדל ביניהן. ההבעה של המסכה הייתה חייכנית וידידותית – כמעט קורנת, ולא זעפנית כמו פני המלך.

"זוהי מסכת קסם" אמר הקוסם. "עליך לחבוש אותה במשך מאה ימים. זכור, הבטחת!" המלך הבטיח לקוסם והוא היה חייב לקיים את ההבטחה. באותו יום, כשרכב המלך על סוסו ברחובות הממלכה, התבוננו בו כמה מן האנשים במבט של הפתעה, כיוון שמעולם לא ראו את המלך שלהם מחייך.

אחרי כמה ימים חייכו אליו חיוך קטן בחזרה. שבוע לאחר מכן עמד אחד האנשים לפני המלך, חייך ואמר "בוקר טוב לך אדוני המלך".

השמועה החלה להתפשט. אמרו שליבו של המלך השתנה.

מכירה ואיחוד? כיצד?

כיתות ד'-ח'

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

מחשבה ואיזכור - כיצד?

אנשים חיכו לו שיעבור על סוסו, כמה מהם השתחוו לפניו, חייכו אליו ואפילו נופפו אליו בידיהם כשחלף על פניהם.

אט־אט החלו האנשים והמלך להשקיע יותר בממלכה - בבריאות, בחינוך, בכלכלה והממלכה פרחה וצמחה. המלך אהב את נתיניו והם אהבו אותו. הוא חשש מהיום בו יצטרך להסיר את המסכה, בו כל הקסם יפוג וכולם, והוא בכללם, ישובו לראות את פניו האמיתיים הכעוסים והלא נעימים.

יום אחד נכנס הקוסם לחדר והושיב את המלך מול המראה. חשש המלך מאוד, הוא עצם את עיניו, הסיר את המסכה וכשפקח אותן שוב הופתע לגלות שפניו מחייכות אליו בדיוק כמו פניה של המסכה. בפעם הבאה כשיצא מן הארמון כדי לבקר את האנשים בממלכה, היה ליבו קל ושמח כי ידע שהוא אינו מרמה יותר. אלה היו הפנים שלו באמת. והמלך וכל אנשי הממלכה חיו חיים ארוכים של שמחה.

נקודה למחשבה -

יש אנשים שמרבים לחייך ולפרגן בטבעיות, זאת נקודת החוזק שלהם. לעומתם יש אנשים שמפרגנים ומחייכים מעט.

במקרה כזה צריך לתרגל ולרכוש תכונה זו. ספר החינוך, מצווה ט"ז, מלמד אותנו שאחרי הפעולות נמשכים הלבבות - לפעמים צריך להרבות בחיוכים מלאכותיים שבע"ה יתחלפו אט־אט בחיוכים טבעיים יותר.

כמו שיש תלמידים שקל להם לפתור תרגילים בחשבון. לעומתם יש תלמידים שצריכים לתרגל יותר כדי להיות בקיאים בחומר.

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות